

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdy Ph.D. v právní věci žalobce **P. J.**, zastoupeného Mgr. Ladislavem Trpkošem, advokátem, se sídlem v Hradci Králové, Sušilova 1337, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Hradci Králové**, se sídlem v Hradci Králové, Horova 17, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2007, č. j. 31 Ca 160/2006 – 15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále stěžovatel) včasnou kasační stížností napadl shora uvedené usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného Finančního ředitelství v Hradci Králové č. j. 1884/150/2006-Er ze dne 24. 4. 2006.

Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Finančního úřadu v Jaroměři (dále jen „správce daně“) ze dne 15. 12. 2005, č. j. 36107/05/245970/6202, kterým správce daně dle ustanovení § 72 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) a

ustanovení § 152 a následujících zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zřídil zástavní právo k nemovitostem ve vlastnictví stěžovatele, zapsaným v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Královehradecký kraj, katastrálním pracovištěm v Náchodě na listu vlastnictví č. 29 pro katastrální území Spyta, obec Česká Skalice a listu vlastnictví č. 1581 pro katastrální území Malá Skalice, obec Česká Skalice. Zástavní právo bylo zřízeno k zajištění daňových pohledávek včetně příslušenství v celkové výši 1 216 795 Kč.

Krajský soud usnesením žalobu odmítl s odkazem na ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nepřípustnou podle ustanovení § 68 písm. e) s. ř. s. z důvodu, že žalobou napadené rozhodnutí je rozhodnutím předběžné povahy a podle ustanovení § 70 písm. b) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu předběžné povahy.

Usnesení krajského soudu, kterým byla žaloba proti rozhodnutí žalovaného odmítnuta, napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností z důvodu nezákonnosti rozhodnutí správního orgánu. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné a nicotné a zasahuje do osobnostních a majetkových práv stěžovatele a správní žaloba je v dané věci jediná možná obrana proti rozhodnutí správního orgánu. S názorem soudu o tom, že napadené rozhodnutí je ze soudního přezkumu vyloučeno, nesouhlasí.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že odkazuje na obsah rozhodnutí krajského soudu, s nímž se ztotožňuje, dále na své vyjádření k žalobě, na odůvodnění rozhodnutí č. j. 1848/150/2006 Er ze dne 24. 4. 2006 a na související správní spis. Žalovaný rovněž poukázal na závěr Nejvyššího správního soudu uvedený v rozsudku č. j. 5 Afs 159/2005 - 66 ze dne 23. 2. 2007, o vyloučení rozhodnutí o zřízení zástavního práva vydaného podle § 72 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, ze soudního přezkoumání ve správním soudnictví.

Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody podané kasační stížnosti (ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), přezkoumal napadené usnesení a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přichází pro stěžovatele v úvahu z povahy věci kasační důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby.

V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné a nicotné a zasahuje do osobnostních a majetkových práv stěžovatele a správní žaloba je v dané věci jediná možná obrana proti rozhodnutí správního orgánu.

U kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) Nejvyšší správní soud přezkoumává, zda krajský soud postupoval v souladu se zákonem, když odmítl žalobu stěžovatele meritorně projednat a dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) ji jako nepřipustnou odmítl s odůvodněním, že žalobou napadené rozhodnutí je rozhodnutím předběžné povahy a vztahuje se na něj výluka ve smyslu ustanovení § 70 písm. b) s. ř. s.

Povahou rozhodnutí o zřízení zástavního práva a možností jeho soudního přezkumu se Nejvyšší správní soud zabýval v rozhodnutí č. j. 5 Afs 159/2005 - 66 ze dne 23. 2. 2007, z jehož níže uvedených závěrů je nutno vycházet i v projednávané věci.

„Dle ustanovení § 72 daňového řádu k zajištění daňové pohledávky a jejího příslušenství může správce daně zřídit rozhodnutím zástavní právo. Ke zjištění předmětu zástavy má správce daně oprávnění podle § 16. V ostatním platí ustanovení občanského zákoníku o zástavním právu.

Z pohledu teorie práva se řadí zástavní právo do skupiny práv k věcem cizím. Funkcí zástavního práva je zajistit pohledávku a její příslušenství tím, že v případě prodlení dlužníka s plněním jeho závazku se může zástavní věřitel domáhat uspokojení ze zástavy. Pohledávce takto zajišťované odpovídá zpravidla již v době vzniku zástavního práva dlužníková povinnost k plnění. Pro právní úpravu zástavního práva je příznačný princip akcesority. To znamená, že vznik i trvání zástavního práva nerozlučně souvisí se zajišťovanou pohledávkou. Zástavní právo přistupuje k pohledávce jako prostředek jejího zajištění a posílení. Pohledávka a zástavní právo ji zajišťující jsou spolu natolik navzájem spjaté, že se žádným členem této dvojice nelze samostatně nakládat.

Zástavní právo v daňovém řízení vzniká na základě rozhodnutí správce daně. Pro využití tohoto zajišťovacího institutu ve smyslu daňového řádu je podstatná existence daňové pohledávky a dodržení zákonného postupu při jejím zajištění, přičemž existence daňové pohledávky vyplývá z pravomocných a vykonatelných dodatečných platebních výměrů. Akcesorietu zástavního práva je třeba chápat ve vztahu k zajištěné daňové pohledávce.

... Smyslem a funkcí zástavního práva je zajištění úhrady v rozhodnutí specifikovaných daňových pohledávek k případné budoucí exekuci. Rozhodnutí o zřízení zástavního práva není meritorním rozhodnutím. Meritorními rozhodnutími jsou v daném případě platební výměry, jimiž správce daně vyměřil stěžovateli výše uvedené daně. Těmito bylo rozhodnuto o hmotných právech a povinnostech příjemce a s těmito je rozhodnutí o zřízení zástavního práva navzájem spjaté.

... Rozhodnutí o zřízení zástavního práva není taktéž rozhodnutím konečným, a to ani přesto, jak stěžovatel v kasační stížnosti naznačil, že v některých případech nebude již na něj navazovat vydání rozhodnutí následujícího. Nelze jej považovat za jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí, protože nevede k uspokojení oprávněného (správce daně), neboť nedochází k přímému postižení majetku daňového dlužníka. Po zřízení zástavního práva, chce-li správce daně bezprostředně dosáhnout uspokojení jeho daňové pohledávky, musí učinit další právní úkony vedoucí k uspokojení pohledávky. Je rozhodnutím dočasným, které stimuluje stěžovatele k uhrazení daňové pohledávky a pro případ budoucího exekučního řízení usnadňuje správcí daně jeho provedení.“

Krajský soud v projednávané věci odmítl žalobu s odkazem na ustanovení § 70 písm. b) s. ř. s., neboť dospěl k závěru, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva je ze soudního přezkumu vyloučeno.

Podle ustanovení § 70 písm. b) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu předběžné povahy.

V již citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „*ustanovení § 70 písm. b) nelze interpretovat doslovným jazykovým výkladem, ale podle jeho smyslu a účelu tak, že žalobní legitimace je dána pro všechny případy, kdy se úkon správního orgánu, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, dotýká právní sféry stěžovatele. Stěžejním je dle názoru Nejvyššího správního soudu posouzení, zda aplikací uvedené výluky nedojde k odmítnutí soudní ochrany v režimu daného zákona vůbec.*

... Rozhodnutí o zřízení zástavního práva správce je spjato s daňovými pohledávkami, o kterých správce daně rozhodl platebními výměry. Proti těmto stěžovatel mohl brojit odvoláním a následně žalobou k soudu, neboť tato jsou rozhodnutími meritorními podléhajícími soudnímu přezkumu. Přesto, že citovaná rozhodnutí o vyměření daně, nejsou co se týká časové souslednosti vydávána následně, prvek soudní ochrany je zachován a stěžovateli bylo již v tomto stádiu daňového řízení garantováno právo domáhat se jejich přezkumu u nezávislého soudu.“

K tvrzení stěžovatele o tom, že rozhodnutí správce daně a žalovaného zasahují do jeho osobnostních a majetkových poměrů Nejvyšší správní soud konstatuje, že vydáním rozhodnutí o zřízení zástavního práva, nedošlo k žádným změnám z hlediska práva hmotného, tj. ke změně stanovení výše daňové povinnosti, neboť existence tohoto rozhodnutí je zcela závislá na splnění daňové povinnosti ze strany stěžovatele a jeho vydáním nedošlo ke stanovení žádné další povinnosti.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 90/97 ze dne 2. 10. 1997, který se zabýval majetkovými dispozicemi vlastníka zastavené nemovitosti a dospěl k závěru, že „*Zástavní právo, jak vyplývá z ustanovení § 151a a násl. o. z., je právem věcným, což znamená, že nepůsobí pouze vůči osobě, která s věřitelem uzavřela zástavní smlouvu, ale i vůči osobám třetím. To ale neznamená, že od vzniku zástavního práva by vlastník zastavenou věc nemohl zcizit, či jinak s ní disponovat, protože zástavní právo působí i vůči dalšímu nabyvateli. Jediným omezením vlastnického práva k nemovitosti, která je zatížena zástavním právem, je, že vlastník nemovitosti musí strpět, aby se zástavní věřitel v případě nesplnění zajištěné pohledávky uspokojil ze zástavy. Toto omezení však působí i na každého nového vlastníka.*“

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné a nicotné, nelze tuto námitku blíže přezkoumat bez její řádné specifikace. Navíc v daném případě krajský soud žalobu odmítl a nepřislušelo mu tudíž napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumávat.

Nejvyšší správní soud tak s ohledem na výše uvedené setrvává na závěrech uvedených v rozhodnutí č. j. 5 Afs 159/2005 - 66 ze dne 23. 2. 2007, dle kterého je

rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění daňové pohledávky dle § 72 daňového řádu rozhodnutím předběžné povahy a proto je ve smyslu ustanovení § 70 písm. b) s. ř. s. ze soudního přezkumu vyloučeno.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že důvod kasační stížnosti podřazený pod ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. nebyl prokázán, když pro odmítnutí žaloby stěžovatele směřující proti rozhodnutí o zřízení zástavního práva ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. byly splněny zákonné podmínky. Proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu